

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kž-rz 17/2018-4

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Vesne Vrbećić kao predsjednice vijeća te Žarka Dundovića, Dražena Tripala, Ratka Šćekića i doc. dr. sc. Marina Mrčele kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Marijane Kutnjak Čaleta kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. P. P. zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 53/91, 39/92, 91/92, 31/93, 35/93, 108/95, 16/96 i 28/96 – dalje u tekstu: OKZRH), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenim protiv presude Županijskog suda u Splitu od 12. lipnja 2018. broj K-Rz-5/17, u sjednici održanoj 24. listopada 2018.

p r e s u d i o j e:

Odbijaju se kao neosnovane žalbe državnog odvjetnika i opt. P. P. te se potvrđuje prvostupanjka presuda.

Obrazloženje

Uvodno citiranom presudom Županijski sud u Splitu proglasio je krivim opt. P. P. zbog kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH te ga je na temelju tog propisa osudio na kaznu zatvora u trajanju od šest godina u koju mu je na temelju čl. 45. OKZRH uračunao vrijeme provedeno u ekstradikcijskom pritvoru u Crnoj Gori od 25. prosinca 2015. do 20. travnja 2016., te vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 21. travnja 2016. do pravomoćnosti presude.

Na temelju čl. 158. st. 2. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17 - dalje u tekstu: ZKP/08) ošt. I. D. je sa imovinskopravnim zahtjevom upućen na parnicu, a na temelju čl. 148. st. 6. ZKP/08 optuženik je oslobođen obveze plaćanja troškova kaznenog postupka.

Protiv te su presude žalbe ponijeli državni odvjetnik zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se optuženiku izrekne kazna zatvora u duljem trajanju te optuženik osobno i putem branitelja M. M., odvjetnika iz S., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka,

pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona i odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i da se optuženik oslobodi optužbe, odnosno podredno, da se pobijana presuda ukine i predmet uputi prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku.

Odgovori na žalbe nisu podneseni.

Spis je sukladno odredbi čl. 474. st. 1. ZKP/08 dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Žalbe nisu osnovane.

Optuženik neosnovano u žalbi tvrdi da je sud prvog stupnja počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08 jer je izreka prvostupanjske presude razumljiva i može se ispitati.

Naime, sud prvog stupnja u tzv. preambuli prvostupanjske presude utvrđuje u inkriminiranom razdoblju okolnosti postojanja združenog i koordiniranog oružanog napada „JNA“ na S. i širu okolicu s kopna, iz zraka i s mora u kojem je optuženik kao kapetan bojnog broda i zapovjednik ... Mornaričke baze Vojnog kompleksa L. sudjelovao na način da je, suprotno propisima međunarodnog ratnog prava o zaštiti civilnog stanovništva citiranim u izreci prvostupanjske presude, koji se odnose na unutarnje i vanjske oružane sukobe, izdavao zapovijedi svojim podređenima da iz raspoloživog oružja i topničkog oruđa pucaju po S.

U daljnjem dijelu činjeničnog opisa izreke prvostupanjske presude se navodi sedam pojedinačnih događaja, počam od 20. rujna do 20. prosinca 1991. u kojima su u takvom združenom napadu oružjem po S. i okolici, sudjelovali i optuženikovi podređeni pripadnici ... Mornaričke baze iz Vojnog kompleksa L., pri čemu je došlo do stradavanja civilnih osoba i uništenja imovine velikih razmjera.

Sud prvog stupnja je nakon provedenog dokaznog postupka, kojim su dokazani navodi optužbe, utvrdio da je optuženik u smislu odredbe čl. 120. st. 1. OKZRH naredio svojim podređenim vojnicima u navedenoj vojnoj postrojbi kojom je zapovijedao da se i oni uključe u združeni napad na civilno stanovništvo koji je imao šire razmjere i u kojem su sudjelovali ne samo zapovjednici i vojnici iz Vojnog kompleksa L. već i zapovjednici i pripadnici i drugih vojnih formacija, uključivo Flote vojnih brodova i zrakoplovnih postrojbi. Utvrđenje o postojanju združenog napada, proizlazi iz pravomoćne presude Okružnog suda u Splitu od 14. rujna 1993., broj K-54/92 i presude i rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 7. rujna 1994., broj I Kž-381/94-3 donesenom povodom spojenih optužnica Okružnog javnog tužilaštva Split od 7. srpnja 1992., broj KT-5/92, od 21. prosinca 1992., broj KT-72/92 i od 26. kolovoza 1993., broj KT-72/92 kojima su osim optuženika osuđeni i drugi zapovjednici bivše JNA od kojih su neki imali ovlasti zapovijedati zrakoplovnim postrojbama i postrojbama ratnih brodova, kao npr. zapovjednici Vojno pomorske oblasti (M. K., N. M.), zapovjednik Flote ratnih brodova (N. E.), zapovjednik zrakoplovnih postrojbi (Ž. N.) i dr.

Kako je u odnosu na dio optuženika navedeni postupak K-54/92 pravomoćno okončan, za dio optuženika, uključivo i opt. P. P., je zbog ukidanja prvostupanjske presude postupak nastavljen, a zbog činjenice da je opt. P. P. 21. travnja 2016. iz Crne Gore bio

izručen Republici Hrvatskoj, u odnosu na njega je navedeni do tada jedinstveni kazneni postupak razdvojen i vođen zasebno pod brojem K-Rz-5/16, sada K-Rz-5/17.

Prema tome, kada se ima u vidu opisani tijek ovog kaznenog postupka te činjenicu da je optuženik bio optužen kao sudionik združenog i koordiniranog oružanog napada na S. i druge gradove i mjesta u Dalmaciji u kojem su optuženici provodili odluke i planove generalštaba JNA iz B., nije nerazumljivo to što se i u izmijenjenoj optužnici od 8. lipnja 2018., (list 2276-2277) opisuju sudjelovanja i drugih postrojbi (brodova i aviona) čiji su pripadnici uz pripadnike postrojbe u kojoj je bio zapovjednik optuženik, pucali po civilnim ciljevima. Dakle, kako se radilo o zajedničkom djelovanju, nije bilo moguće, iz ukupnog konteksta događanja u činjeničnom opisu pobijane presude izdvojiti radnje koje bi se odnosile samo na ... Mornaričku bazu. Iz navedenih razloga, bez obzira što je u izreci pobijane presude navedena okolnost da se radilo o zajedničkom djelovanju te su i opisana i neka djelovanja i drugih sudionika združenog oružanog napada, to izreku ne čini nerazumljivom.

Nadalje, iz istih razloga nije osnovan prigovor optuženika da se iz činjeničnog opisa izreke pobijane presude ne vidi povezanost između radnji izvršitelja združenog napada i njegovih zapovjedi, odnosno zapovjedi o izvršenju združenog napada, jer je u izreci jasno navedeno da je optuženik izdavao zapovjedi svojim podređenima u okviru zajedničkog i koordiniranog oružanog napada na civilno stanovništvo. U svim su radnjama pojedinačnih događaja opisanih u izreci sudjelovali vojnici iz L. u kojoj je jedan od zapovjednika bio optuženik, a to što su u opisima pojedinih inkriminacija združenih napada sudjelovali i pripadnici drugih oružanih formacija i postrojbi kojima optuženik nije bio zapovjednik ne utječe na razumljivost izreke pobijane presude.

To stoga što je u izreci prvostupanjske presude posve jasno istaknuta uloga opt. P. P. u združenom i koordiniranom oružanom napadu na civilno stanovništvo na način da je opisana radnja počinjenja ovog optuženika (izdavanje zapovjedi) i radnje neposrednih izvršitelja (otvaranje vatre strojnicama, pješadijskim naoružanjem i topničkim te minobacačkim oruđem), među kojima su se nalazili i podređeni iz postrojbe ... Mornaričke baze kojom je zapovijedao optuženik.

Potpuno je pogrešan stav optuženika istaknut u žalbi iz kojeg proizlazi da je u konkretnom slučaju bilo potrebno utvrditi tko je naredio, a tko proveo združeni napad, odnosno tko je počinio napad kojeg je naredio optuženik. U kaznenim postupcima zbog kaznenih djela ratnog zločina koji je počinjen od strane većeg broja počinitelja, kada je u pitanju zapovjedna odgovornost osoba koje su izdavale naredbe da se izvrši napad, kao u konkretnom slučaju, pitanje identiteta pojedinačnih počinitelja koji te naredbe provode, nije odlučno. Odlučno je to da je počinitelj vojni zapovjednik koji ima efektivnu moć zapovijedanja osobama koje njegove naredbe provode, da je počinitelj zapovijed izdao i da su zločini od podčinjenih vojnika izvršeni.

Kako je sve ove odlučne činjenice sud prvog stupnja pravilno utvrdio i naveo u izreci, nema govora da je izreka nerazumljiva radi toga jer da se iz nje ne vidi jesu li pojedinačno opisani napadi rezultat združenog napada ili su posljedica naredbi optuženika, tko je izdavao naredbe o združenom napadu i tko je konkretno počinio pojedini napad. Naredbe optuženika su dio združenog koordiniranog oružanog napada, a provodili su ih njegovi podređeni vojnici,

što je iz izreke pobijane presude jasno opisano, tako da navedena postupovna povreda nije počinjena.

Nadalje, neosnovano optuženik tvrdi da je sud prvog stupnja počinio povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 489. st. 3. ZKP/08 jer da, unatoč uputstvima iz ukidne rješidbe ovoga suda od 16. svibnja 2017., broj I Kž 86/2017-5, o potrebi dokazivanja njegove krivnje za svaki od pojedinačnih događaja, to u dokaznom postupku nije učinio, a da nije niti u obrazloženju o tome iznio razloge, čime da je počinjena i bitna povreda odredaba kaznenog postupka čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08.

Međutim, sud prvog stupnja je u ponovljenom postupku, nakon što je citiranim rješenjem ukinuta prethodna osuđujuća presuda od 29. prosinca 2016., broj K-Rz-5/16, u obrazloženju naveo opširne razloge koji se temelje na izvedenim dokazima iz kojih je zaključio da je optuženik kriv za sve napade na civilne ciljeve u kojima su sudjelovali pripadnici postrojbe ... Mornaričke baze kojom je on zapovijedao. U biti, kroz ovaj prigovor kojega optuženik označuje kao postupovni, on zapravo pobija pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja želeći ukazati da njegova krivnja kao subjektivno obilježje predmetnog kaznenog djela nije dokazana. Stoga će o ovim činjeničnim prigovorima biti više riječi u okviru žalbene osnove pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Isto se odnosi na prigovor optuženika da sud prvog stupnja pobijanu presudu nije obrazložio u smislu odredbe čl. 459. st. 5. ZKP/08 jer da nije iznio razloge o spornim, a odlučnim okolnostima (zapovijedanje, prenošenje zapovjedi i otvaranje vatre). I u ovom se slučaju u biti radi o činjeničnim prigovorima jer je sud prvog stupnja u obrazloženju o ovim okolnostima iznio razloge, a pitanje njihove pravilnosti je stvar pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja.

Nadalje, optuženik neosnovano tvrdi da mu sud prvog stupnja nije dostavio primjerak izmijenjene optužnice u smislu odredbe čl. 441. st. 3. ZKP/08 zbog čega se na nju nije mogao očitovati u smislu odredbe iz st. 6. citiranog propisa.

Naime, optuženik je na ročištu rasprave održane 8. lipnja 2018. na kojem je državni odvjetnik izmijenio optužnicu, pozvan da se o izmjeni očituje u smislu odredbe čl. 441. st. 6. ZKP/08, izjavio da je tako izmijenjenu optužnicu razumio i da ostaje kod svoje dosadašnje obrane. Dakle, optuženik u nazočnosti branitelja, nije zatražio prekid rasprave u smislu odredbe čl. 441. st. 2. ZKP/08 te stoga nije bilo potrebe da sud određuje tužitelju rok za podnošenje izmijenjene optužnice, u smislu odredbe čl. 441. st. 3. ZKP/08. Dakle, sud prvog stupnja nije počinio niti navedenu relativnu bitnu povredu odredaba kaznenog postupka kako se to u žalbi optuženika pogrešno sugerira.

Optuženik, nakon što je prethodna osuđujuća presuda bila ukinuta, u ponovljenom postupku nije predlagao nove dokazne prijedloge već se suglasio da se pročitaju zapisnici o iskazima ispitanih svjedoka i dokumentacija iz spisa. Stoga neosnovano u žalbi ističe prigovor da nisu pročitani iskazi „njegovih“ pet svjedoka (vjerojatno smjerajući na svjedoke koji se navode u žalbi od 20. ožujka 2017. koju je Vrhovnom sudu Republike Hrvatske dostavio N. R. advokat iz B. i koju je drugostupanjski sud odbacio kao nedopuštenu rješenjem od 16. svibnja 2017., broj I Kž 86/2017-5) koje tijekom rasprave nije niti predlagao.

Nije osnovan niti daljnji postupovni prigovor optuženika koji se odnosi na povredu iz čl. 122. st. 3. ZKP/08 o nužnosti žurnog postupanja suda u predmetima u kojima je protiv optuženika određen istražni zatvor, jer je iz ritma zakazivanja rasprava u ovom kaznenom predmetu evidentno da je sud prvog stupnja, bez obzira na pojedine odgode ročišta, nastojao ovaj pravno i činjenično složen kazneni predmet riješiti u što je moguće kraćem roku.

Prema tome, sud prvog stupnja nije počinio bitne povrede odredaba kaznenog postupka na koje ukazuje žalba optuženika, kao što nije počinio niti bilo koju drugu postupovnu povredu iz čl. 476. st. 1. toč. 1. ZKP/08 na koje drugostupajski sud pazi po službenoj dužnosti.

U preostalom dijelu žalbe optuženik ističe prigovore pravilnosti utvrđenom činjeničnom stanju nastojeći brojnim navodima dovesti u sumnju ispravnost činjeničnih utvrđenja suda prvog stupnja.

U sažetom, tvrdi da ne postoji niti jedan personalni niti materijalni dokaz koji ga tereti da je svojim podređenim vojnicima naredio, u sedam opisanih događaja koji se navode u izreci pobijane presude, otvaranje vatre iz raspoloživog oružja po civilnim ciljevima.

Ističe da je bio zapovjednik (tada se to zvalo upravnik) ... Mornaričke baze koja je bila logistička, a ne borbena postrojba, nije bio na vrhu vojne piramide upravljanja u Vojnom kompleksu L., tako da je upitna njegova i formalna i stvarna moć borbenog djelovanja. Napominje da upravo iz prethodne ukidne odluke proizlazi da je potrebno utvrditi ne samo faktičku mogućnost izdavanja zapovjedi o borbenom djelovanju, već i utvrditi da je optuženik takve zapovjedi u konkretnim slučajevima i izdavao.

Osim navedenih prigovora, ukazuje na proturječnosti i nelogičnosti u iskazima svjedoka F. M., M. O., I. Š., M. R. i M. B. sugerirajući da se radi o neistinitim iskazima svjedoka koje je sud prvog stupnja neopravdano prihvatio.

Međutim, svim svojim brojnim činjeničnim prigovorima optuženik nije s uspjehom doveo u sumnju pravilnost utvrđenja suda prvog stupnja.

Naime, iako je točno da sud prvog stupnja nije pobijanu presudu utemeljio na personalnim, odnosno materijalnim dokazima koji bi izravno teretili optuženika da je svojim podređenim vojnicima u postrojbi u kojoj je bio zapovjednik izdavao naredbe da otvaraju vatru na civilne ciljeve, sud je svoj zaključak o dokazanosti navoda optužbe s potpunom izvjesnošću zaključio na čitavom nizu činjeničnih međusobno korespondirajućih utvrđenja koja izvan bilo kakve dvojbe ukazuju na optuženika kao počinitelja predmetnog kaznenog djela i koje s potpunom sigurnošću isključuju i najmanju sumnju da optuženik predmetno kazneno djelo nije počinio.

Prije svega, polazeći od nesporne činjenice da je optuženik u inkriminirano vrijeme s činom kapetana bojnog broda bio zapovjednik ... Mornaričke baze u Vojnom kompleksu L. u S., sud prvog stupnja je na temelju iskaza svjedoka F. M. M. O., M. B., M. R. i S. L. pravilno zaključio da je navedena postrojba tijekom inkriminiranog razdoblja, bez obzira na manjak ročnika i velik broj slučajeva napuštanja postrojbi JNA, imala veći broj pripadnika (sigurno više od sto) koji su raspolagali osobnim naoružanjem, ali i puškomitraljezima, mitraljezima te

minobacačima raznih kalibara. Sud prvog stupnja, na temelju iskaza navedenih svjedoka i općepoznatih okolnosti da se u kritično vrijeme već radilo o ratnom stanju zbog učestalih oružanih sukoba između pripadnika oružanih snaga Republike Hrvatske i pripadnika JNA, s pravom ne prihvaća obranu optuženika da je postrojba kojom je on zapovijedao bila neborbena i da se i u tim izvanrednim okolnostima bavila samo logistikom. I ovaj drugostupanjski sud nalazi potpuno nelogičnom tvrdnju optuženika da je vojna formacija kojom zapovijeda optuženik, unatoč ratnim uvjetima, zadržala status neborbene jedinice i nije vatreno djelovala iz kompleksa L., iako je nesporno da je grad S. s okolicom pretrpio velika materijalna razaranja uz stradanja civilnih osoba upravo napadima iz te luke. Iz obrane optuženika bi proizlazilo da on nikome nije naređivao da puca po civilnim ciljevima, niti je to netko od njegovih vojnika činio, jer nikoga nije zbog toga pozivao na odgovornost, a da su se nesporna vatrena djelovanja po gradu i okolici poduzimala iz drugih vojnih postrojbi i drugih dijelova L., što je neživotno, nelogično i potpuno neprihvatljivo. Sud prvog stupnja s pravom ukazuje da su i pripadnici ... Mornaričke baze, kao i svi drugi pripadnici JNA koji se su se u inkriminirano vrijeme nalazili u L., imali primarni zadatak čuvanja kompleksa kako ne bi pao pod suverenitet Republike Hrvatske, posebice kada zbog prije navedenih razloga postoji veliki manjak vojnika, zbog čega jedno kraće vrijeme u ispomoć dolaze dragovoljci iz Crne Gore.

Povezujući ove u biti nesporne okolnosti, s utvrđenjem da je optuženik tek u siječnju 1992. sa zadnjim pripadnicima JNA napustio L. jer je evidentno odlučio s ostalim zapovjednim kadrom i vojnicima ostatu do kraja i pod svaku cijenu braniti L., a ne prihvatiti mirovne opcije koje su nuđene od strane predstavnika HV-a, (čemu su svjedočili svjedoci L. i B.), slijedi ispravan zaključak da je optuženik izdavao naredbe svojim podređenim vojnicima za vatrena djelovanja po S. i okolici.

Iako ne znaju da je optuženik izdavao naredbe svojim vojnicima da pucaju po civilnim ciljevima, svjedok F. M., S. L. i M. O. iznose razloge zašto smatraju da sami vojnici nisu mogli bez znanja zapovjednika i bez naredbi sami vojno djelovati. Svjedok M. je svoj zaključak izveo iz nesporne činjenice pogibije u borbi D. Z., pripadnika upravo ... Mornaričke baze kojom je zapovijedao optuženik, u vojnoj akciji u K. S., svjedok L. je ukazao da se nije radilo o sporadičnim i pojedinačnim djelovanjima, već o pucnjavama koje traju i više od sat vremena, što ukazuje na organiziranost i usklađenost akcija, a svjedok O. (pripadnik ... Mornaričke baze) navodi da, ako je bilo vojnog djelovanja iz te postrojbe, to nije moglo biti bez znanja optuženika ili njegovog zamjenika. Iz iskaza ovih svjedoka koje je sud s pravom prihvatio, proizlazi da je optuženik izdavao zapovjedi u vezi vatrene djelovanja pripadnika njegove jedinice.

Iz iskaza svjedoka M. R., zastavnika prve klase, sud prvog stupnja je pravilno utvrdio da se vatra po S. otvarala s mnogih pozicija u L. i kako je išao proces donošenja odluka za otvaranje vatre nakon što osmatrači izvrše dojavu o napadu i kada zaduženi časnik traži dozvolu za otvaranje vatre od najvišeg časnika po činu koji se nalazi na dužnosti. U tom smislu treba istaknuti da je optuženik imao isti čin kapetana bojnog broda kao i D. I., koji od 3. listopada 1991. na zapovjednoj dužnosti u L. zamjenjuje admirala B., tako da je u navedenoj hijerarhijskoj strukturi izvjesno kao osoba s najvišim činom u L. (uz I.) morao biti obavještavan o napadima na kompleks L. i sukladno vladajućoj politici žestokog uzvraćanja nedvojbeno je da je donosio odluke o otvaranju vatre po civilnim ciljevima.

Nadalje, sud prvog stupnja je imajući u vidu iskaze visokih bivših oficira u JNA, M. i L. u pogledu organizacione i zapovjedne strukture u JNA koja je bila precizno regulirana tadašnjim propisima, Zakona o službi u oružanim snagama i pravilima službe oružanih snaga, pravilno zaključio da se strogo poštovao hijerarhijski princip zapovijedanja, u smislu da su osobe s višim činom bile nadređene u zapovijedanju osobama s nižim činovima koji su zapovijedi nadređenih morali izvršavati, tako da je isključeno da su tako brojni oružani napadi po civilnim ciljevima bili posljedica samovoljnog postupanja pojedinaca, već se izvjesno radilo o izvršavanju naredbi zapovjednika.

Uz sve naprijed navedeno treba istaknuti da je sud prvog stupnja pravilno odbio prihvatiti obranu optuženika kao nevjerodostojnu i u dijelu u kojoj navodi da nije imao nikakvu faktičku moć zapovijedanja u vezi borbenih djelovanja i da je obranu L. u potpunosti kontrolirao D. I., koji je kao pobornik militantnije struje zamijenio dotadašnjeg zapovjednika admirala D. B., a koji je smijenjen i kasnije suđen u B. zbog suradnje s hrvatskim snagama, odnosno izdaje. Iz ovakve neuvjerljive obrane optuženika bi proizlazilo da je on bio u konfliktu s novim "militantnim" zapovjednikom I., ali je unatoč tome sve do povlačenja JNA iz L. 4. siječnja 1992. ostao na funkciji zapovjednika ... Mornaričke baze i nije smijenjen. Nema nikakve dvojbe da optuženik ne bi mogao zadržati svoj visokorangirani položaj zapovjednika značajne vojne formacije u L. da se protivio rukovodećim strukturama u L. koja je provodila politiku žestoke obrane vojnog kompleksa pod svaku cijenu, pa i uništavanjem nevojnih ciljeva i ubijanjem civila.

Prema tome, bez obzira što nema nikakve pisane dokumentacije o izdavanju naredbi optuženika da se uništavaju civilni ciljevi, što je i razumljivo jer se kod takvih teških kršenja pravila ratovanja koja su propisana međunarodnim pravom od strane zapovjednika izbjegava izdavati pisane naredbe kako se o tome ne bi ostavilo tragova i dokaza koji bi ih kasnije mogli teretiti, a osim toga pri povlačenju iz L. se bez sumnje sva moguća kompromitirajuća dokumentacija uništavala ili odnosila, tako čvrst lanac međusobno povezanih činjeničnih utvrđenja, koji jednako kao izravni dokazi, s potpunom sigurnošću ukazuju, izvan bilo kakve sumnje, na zaključak da je optuženik, kao jedan od visokih zapovjednika jedne od oružanih formacija iz L. naređivao svojim podčinjenim vojnicima da otvaraju vatru po civilnim ciljevima po S. i okolici.

Stoga nisu osnovani navodi žalbe optuženika da sud nije imao dokaza za donošenje osuđujuće presude, odnosno da ga niti jedan od izvedenih dokaza ne tereti jer čitav niz naprijed navedenih činjenica upućuju jedino na zaključak da je optuženik počinio kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 120. st. 1. OKZRH na način kako ga se teretilo izmijenjenom optužnicom državnog odvjetnika.

Kraj takvog stanja stvari paušalni prigovori optuženika iznijeti u žalbi o tome da ga svjedoci O., R. i B. neistinito terete nisu prihvatljivi jer iz njihovih detaljnih i uvjerljivih iskaza niti u jednom dijelu ne proizlazi da se radi o tendencioznim iskazima koji bi optuženika izravno teretili da je izdavao naredbe. Radi se o iskazima osoba koje su dobro poznavale stanje u luci L. i stanje u vezi izdavanja zapovijedi u JNA, ali ne terete izravno optuženika za izdavanje naredbi, što ukazuje na objektivnost njihovih iskaza. Isto se odnosi i na iskazivanje svjedoka L. i M., tako da je i njihove iskaze sud prvog stupnja s pravom prihvatio ne nalazeći nikakvog razloga uskratiti im vjeru.

S druge strane, kada je sve odlučne činjenice u vezi zapovjedne odgovornosti optuženika sud prvog stupnja utvrdio s najvišim stupnjem vjerojatnosti, opravdano nije prihvatio kao očito pristran dio iskaza svjedoka I. Š., bivšeg zamjenika optuženika, u kojem tvrdi da optuženik kao zapovjednik logističke baze nije mogao izdavati zapovjedi za borbeno djelovanje. Međutim, ako se imaju u vidu ostali navodi ovog svjedoka, da je on 12. rujna 1991. napustio JNA, dakle prije spornih događaja, te je uz to naveo i da mu nije bilo poznato je li optuženik od rujna 1991. pa nadalje bio zapovjednik nekog sektora u L., tada se uistinu ukazuje neprihvatljivom tvrdnja svjedoka da optuženik u konkretnim uvjetima nije mogao izdavati zapovjedi za borbeno djelovanje, jer svjedok o tome zapravo nema saznanja.

U pogledu žalbenih prigovora da optuženik nije u svojoj postrojbi imao artiljerijsko oruđe niti je imao ingerencije nad vojnim brodovima u L., jer su topovi bili na rtu R. u vojnim postrojbama kojima su zapovijedali drugi zapovjednici, a borbenim brodovima da su također zapovijedale druge osobe, optuženiku se zbog nepotrebnog ponavljanja ukazuje na vrlo logično i prihvatljivo obrazloženje suda prvog stupnja (str. 32., 1. odlomak) utemeljeno na iskazima svjedoka L. i M.

Iz svih naprijed navedenih razloga nije osnovana žalba optuženika zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Optuženik u žalbi ističe kao osnovu pobijanja prvostupanjske presude i povredu kaznenog zakona, ali ju ne obrazlaže pa je ovaj drugostupanjski sud po službenoj dužnosti, na temelju čl. 476. st. 1. toč. 2. ZKP/08, presudu ispitao i u tom pravcu te je utvrdio da sud prvog stupnja nije na optuženikovu štetu povrijedio kazneni zakon.

Nisu osnovane žalbe državnog odvjetnika i optuženika zbog odluke o kazni.

Nije u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da je kazna zatvora u trajanju od šest godina koja je optuženiku izrečena prvostupanjskom presudom preblaga jer da je sud prvog stupnja precijenio značaj olakotnih okolnosti (korektno držanje tijekom postupka, visoka životna dob, problemi sa zdravljem i protek vremena), a da nije na pravilan način vrednovao činjenice da je uslijed počinjenja predmetnog kaznenog djela smrtno stradalo i teže je ozlijeđeno više civilnih osoba te da je na civilnim objektima, među kojima i na objektima od spomeničkog i kulturnog značenja, počinjena velika šteta.

Međutim, iako su tvrdnje državnog odvjetnika o postojanju navedenih otegotnih okolnosti osnovane, sud prvog stupnja je u dovoljnoj mjeri cijenio njihov značaj kod odmjeravanja kazne, tako da je u kontekstu, po prvostupanjskom sudu ispravno valoriziranih olakotnih okolnosti, izrečena kazna primjerena i optuženiku nije potrebno izreći težu društvenu osudu jer će i ova kazna ispuniti svrhu kažnjavanja u smislu individualne i generalne prevencije.

Optuženik se žali zbog odluke o kazni, ali niti ovu žalbenu osnovu u obrazloženju ne argumentira. Međutim, imajući u vidu naprijed naveden stav ovog drugostupanjskog suda o pravilnom vrednovanju od strane suda prvog stupnja svih otegotnih i olakotnih okolnosti, nije osnovana žalba optuženika zbog odluke o kazni jer izrečena kazna nije prestroga. Optuženik je počinio kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 120. st. 1. OKZRH za koje je zapriječena kazna zavora u trajanju od pet do dvadeset godina, tako da se u konkretnom slučaju radi o kazni koja

je na granici posebnog minimuma i stoga blaža kazna od izrečene očito ne bi bila adekvatna s obzirom na konkretne okolnosti velike pogibeljnosti predmetnog kaznenog djela.

Stoga se državni odvjetnik i optuženik neosnovano žale zbog odluke o kazni.

Iz svih naprijed navedenih razloga, kako žalbe državnog odvjetnika i optuženika nisu osnovane, trebalo ih je na temelju čl. 482. ZKP/08 odbiti kao neosnovane i potvrditi prvostupanjsku presudu.

Zagreb, 24. listopada 2018.

Zapisničar:
Marijana Kutnjak Čaleta, v.r.

Predsjednica vijeća:
Vesna Vrbečić, v.r.